

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Кафедра менеджменту та економіки

“Економічний аналіз” [Текст]: Методичні рекомендації до виконання
практичної роботи з дисципліни для студентів спеціальності 073 “Менеджмент”. –
Київ. – с.

Розробник: к.е.н., ст. викладач кафедри менеджменту та економіки Приймак
Н. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ:

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Укладач:
к.е.н. ст. викладач

Н. В. Приймак

Обговорено та схвалено на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,

протокол № 9 від 14.09 2021 р.
Завідувач _____ Ю. Ревнта

Київ – 2021

ВСТУП

Дана навчальна дисципліна оснований на організації та методології аналізу господарської діяльності підприємств. Проблемі аналізу розглядаються з позицій ринкових економічних відносин. Знання, здобуті під час вивчення дисципліни "Економічний аналіз", допоможуть майбутньому фахівцю вірно оцінити стан об'єкта обліку та стратегію його розвитку, визначити ефективність використання фінансових, трудових та матеріальних ресурсів, аналітичним шляхом встановити недоліки та вказати способи їх усунення.

Під час вивчення дисципліни вирішуються наступні завдання: засвоєння теоретичних питань, що стосуються сутності, значення економічного аналізу в управлінні, його видів, змісту і завдань; вивчення інформаційного забезпечення, організації та методології економічного аналізу; сутності і сфери застосування основних його прийомів в менеджменті, оволодіння об'єктивною оцінкою господарської діяльності підприємства; вироблення навиків щодо виявлення тенденцій зміни показників, з'ясування причин, а також прогнозування можливих наслідків; застосування методик аналізу, здійснення економічної інтерпретації одержаних результатів та формулювання належних висновків; вміння оформляти результати аналізу, обґрунтовувати управлінські рішення, обирати оптимальні їх варіанти та здійснювати контроль за впровадженням.

Метою дисципліни є формування здатностей використовувати сучасні наукові дослідження економічного аналізу в теоретико-практичних питаннях, удосконалення аналітичної роботи підприємства в загальній системі його управління, здатність використовувати набуті знання з теоретико-методичного інструментарію економічного аналізу з метою запобігання антикризових заходів в загальній системі управління підприємством.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- базові уявлення про зміст, завдання, об'єкти та суб'єкти економічного аналізу;
- роль економічного аналізу у системі управління підприємством;
- методику, методи та прийоми економічного аналізу;
- систему економічних показників господарської діяльності підприємства;
- принципи збирання, обробки, зберігання та передачі аналітичної інформації.

уміти:

- використовувати різні методи економічного аналізу та забезпечувати порівняння показників господарської діяльності;
- здійснювати аналіз господарської діяльності окремих підрозділів підприємства;
- обирати показники й напрямки аналізу з точки зору їх наступності з узагальнюючими показниками щодо підприємства в цілому;
- здійснювати планування, виконання і контроль аналітичних робіт на підприємстві.

- використовувати показники фінансової та статистичної звітності для визначення ефективності технічних нововведень;
- узагальнювати результати аналізу і розробляти методичні рекомендації з застосування результатів господарської діяльності;
- обґрунтовувати основні напрямки використання прибутку з точки зору технічного розвитку виробництва, соціальних показників.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Мета: отримання студентами системних знань щодо наукових основ економічного аналізу, його змісту, предмету, об'єкту, суб'єкту, методу та методології.

Питання для контролю знань:

1. Суттєвна характеристика категорії "аналіз" та поняття "економічний аналіз".
2. Що виступає предметом і об'єктом економічного аналізу.
3. Перелік наук, з якими пов'язаний економічний аналіз.
4. Мета та завдання економічного аналізу.
5. Діалектика, теорія пізнання та сучасна економічна теорія – теоретичні основи економічного аналізу.
6. Функції економічного аналізу.
7. Основні категорії та принципи економічного аналізу.
8. Користувачі економічного аналізу.

Повітря та терміни для обговорення: аналіз, синтез, індукція, дедукція, економічний аналіз, економічний показник, кількісні показники, натуральні показники, абсолютні та загальні показники, результативні та нормативні показники, фактори, резерви.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Термін "аналіз" дослідно з грецької означає:

- а) групування; б) вивчення, дослідження;
 - в) розділення, розчленування; г) впорядкування; д) узагальнення.
2. Спосіб пізнання предметів і явищ навколишнього середовища, який ґрунтується на розчленуванні цілого на складові та вивчення їх у всьому різноманітті зв'язків і залежностей, це:

- а) методика; б) синтез; в) аналіз; г) метод; д) немає правильної відповіді.

3. Економічний аналіз проводиться на рівні:

- а) держави; б) регіонів; в) галузей; г) підприємств і організацій;
- д) всі відповіді вірні.

4. Становлення економічного аналізу як науки відноситься до:

- а) початку XX століття; б) 20-х років XX століття; в) 30-х років XX століття; г) кінця XIX століття.
- 5. Аналіз економічних показників доповнюється प्रतिлежним заходом:**
 - а) індекцією; б) дедекцією; в) синтезом; г) систематизацією.
- 6. До внутрішніх користувачів економічного аналізу є:**
 - а) члени трудового колективу; б) кредитори; в) контрагенти; г) банкітери, економісти підприємства; д) представники вищих органів управління.
- 7. Внутрішніми користувачами економічного аналізу є:**
 - а) конкуренти; б) власники контрольних пакетів; в) управлінський персонал; г) незалежні аналітики; д) внутрішні аудитори.
- 8. Аналіз фінансово-господарської діяльності як складова частина економічної роботи на підприємстві є:**
 - а) підготовчим її етапом; б) завершальним її етапом; в) основним її етапом; г) всі відповіді вірні.
- 9. Періодом ґрунтовної розробки теоретичних питань економічного аналізу є:**
 - а) довоєнний час; б) післявоєнний час; в) період переходу до ринкових відносин; г) період індустріалізації країни.
- 10. Теоретичну основу для розвитку економічного аналізу створює:**
 - а) бухгалтерський облік; б) економічна теорія; в) статистика; г) планування.
- 11. Головною рисою економічного аналізу є:**
 - а) комплексне, системне дослідження економічних явищ, процесів, факторів і причин, що їх зумовлюють; б) вивчення прояви економічних законів і категорій ринкової економіки; в) об'єктивна оцінка ефективності виробничо-фінансової діяльності та стабільності ринкового становища; г) діагностика та пошук резервів та можливостей їх мобілізації в поточному і перспективному періодах; д) всі відповіді вірні.
- 12. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства є:**
 - а) одним із основних загальних завдань економічного аналізу в сучасних умовах; б) одним із напрямків комплексного економічного аналізу; в) метою економічного аналізу; г) всі відповіді вірні.
- 13. Резерви – це:**
 - а) принцип економічного аналізу; б) категорія економічного аналізу; в) фактор економічного аналізу.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

У вигляді схем зобразити місце та роль економічного аналізу в реалізації функцій управління.

Завдання 2.

У вигляді схем зобразити зв'язки економічного аналізу з плануванням, фінансово-кредитними дисциплінами, математикою, 3 технологічними дисциплінами.

Завдання 3.

Надати характеристику змісту основних категорій (термінів) економічного аналізу за наведеною таблицею.

Характеристика змісту основних категорій економічного аналізу	
Терміни	Зміст
Ресурси	
Резерви	
Принципи економічного аналізу	
Фактори	
Показники	

Таблиця 1

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема 2. Види економічного аналізу

Тема 3. Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві

Мета: отримання системних знань щодо змісту та організації видів економічного аналізу та методики їх проведення; вивчення послідовності організації інформаційного забезпечення аналізу на підприємствах.

Питання для контролю знань:

1. Характеристика основних видів економічного аналізу за функціональною ознакою.
2. Визначення інформації, яка використовується в економічному аналізі.
3. Формування інформаційної бази аналізу.
4. Здійснення систематизації та узагальнення результатів аналізу.
5. Зміст перевірки достовірності інформаційної бази, основні вимоги до її оформлення.
6. Основні аналітичні функції, які виконує відділ бухгалтерії підприємства.
7. Основні напрямки зовнішнього фінансового аналізу діяльності підприємства.
8. Основні етапи проведення аналітичної роботи на підприємстві.

Терміни та поняття для обговорення: інформація в економічному аналізі; форми організації економічного аналізу; методи організації економічного аналізу; макроекономічний аналіз; мікроекономічний аналіз; стратегічний (перспективний) аналіз; поточний (оперативний) аналіз; підсумковий (ретроспективний) аналіз; управлінський та фінансовий аналіз; маркетингові

дослідження, конкурентний аналіз, функціонально-вартісний аналіз.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. План аналізу - це:

- а) вирішенні актуальних економічних проблем, концентрувати фінансові та матеріально-технічні ресурси на головних напрямках пошуку резервів підвищення ефективності господарювання;
- б) заздалегідь намічена система методологічних та організаційних заходів, яка передбачає порядок, послідовність і строки проведення аналітичного дослідження;
- в) визначення основних вимог до організації економічного аналізу.

2. Програма аналізу - це:

- а) передбачення у програмі аналітичної роботи можливості оперативного внесення змін (у разі необхідності) щодо виду, методики, інформаційної бази аналізу;
- в) перелік чітко сформульованих конкретних питань з проведення аналітичних процедур.

3. Основні етапи проведення аналізу на підприємстві:

- а) підготовчий, основний, заключний;
- б) плановий, позаплановий, комбінований;
- в) попередній, поточний, ретроспективний.

4. Планування аналітичної роботи – це:

- а) розробка та корегування плану, що включають передбачення, обґрунтування, конкретизацію та описання діяльності аналітичної служби на найближчу та віддалену перспективу;
- б) наявність суцільного безперервного обліку, контролю та корегування виконання плану;
- в) визначення та обґрунтування основної мети аналітичного дослідження.

5. Залежно від ступеня охоплення об'єктів план аналітичної роботи буває:

- а) загальним або деталізованим;
- б) повним або частковим;
- в) комплексним або тематичним.

6. Поняття "інформаційне забезпечення" – це:

- а) сукупність державних стандартів, галузевих керівних методичних матеріалів і розроблених проектних рішень щодо створення і супроводження інформаційної системи;
- б) динамічна система одержання, оцінки, зберігання та переробки даних, створена з метою вироблення управлінських рішень;
- в) здатність даних задовольняти принцип повного узагальнення, точності, доступності та достовірності відображення реального стану об'єкта.

7. Програмне забезпечення аналітичної роботи обирається відповідно до:

- а) діяльності та масштабів підприємства;
- б) ринкового середовища;

в) витрат на придбання програмного забезпечення та наскільки вони будуть обґрунтовані;

г) правильні відповіді "а" та "б".

8. Оформлення результатів економічного аналізу здійснюється за допомогою таких форм:

- а) усної та письмової;
- б) опісової та безтекстової;
- в) умовної та безумовної.

9. Пояснювальна записка включає дві частини:

- а) вступну та основну;
- б) констатуючу та рекомендаційну (проектну);
- в) опісову та аналітичну.

10. За наслідками аналізу складається наказ за підписом керівника підприємства. Він є обов'язковий для:

- а) всіх працівників підприємства, і за його виконанням встановлюється дійсний і повсякденний контроль, що, певною мірою, забезпечить ефективне функціонування господарюючих суб'єктів;
- б) керівників всіх структурних підрозділів підприємства;
- в) головних спеціалістів підприємства.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

1. Дослідити класифікаційні ознаки видів економічного аналізу та згрупувати їх у наведений нижче таблиці:

Таблиця 2

Класифікація видів економічного аналізу	
Групувальна ознака	Види аналізу

2. Дослідити зміст управлінського та фінансового аналізу в історичному та сучасному аспекті.

Завдання 2.

Дати суттєве визначення:

1. Техніко-економічний аналіз - це.....
2. Загальноекономічний аналіз – це.....
3. Перспективний аналіз – це.....
4. Функціонально-вартісний аналіз.....
5. Кореляційний аналіз – це.....
6. Види економічного аналізу за метою дослідження (перерахувати):

Завдання 3.

Намалювати схему взаємозв'язку між видами економічного аналізу та його організацією.

Завдання 4.

Дати характеристику змісту типів інформації для економічного аналізу за наведеною таблицєю.

Таблиця 3

Характеристика змісту типів інформації економічного аналізу

Тип інформації	Зміст
Факти	
Оцінка	
Прогноз	
Чуття	
Конфіденційна інформація	

Завдання 5.

Розкрити зміст наведених нижче понять, визначити їх місце та значення в сукупності знань вивчення дисципліни: суб'єкти аналізу; планові джерела; облікові джерела; система маркетингової інформації; повноважельна записка.

Завдання 6.

Згрупувати наведені джерела інформації за видами.

Таблиця 4

Джерела інформації	Види джерел інформації			
	нормативні	планові	облікові	позаоблікові
Аудиторський висновок				
Форма 3 "Звіт про рух грошових коштів"				
Планова калькуляція собівартості продукції				
Договір застави				
Протокол зборів акціонерів				
Податковий кодекс України				
Виробнича програма				
Рекламні проспекти				

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема 4. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів

Мета: вивчити сутність, завдання та джерела аналізу трудових ресурсів підприємства, проаналізувати забезпеченість підприємства трудовими ресурсами, визначити показники, що характеризують рух і ефективність використання трудових ресурсів.

Питання для контролю знань:

1. Значення та завдання аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці на підприємствах в умовах ринкових відносин.
2. Основні напрямки використання трудових ресурсів на підприємстві.

3. Основні етапи аналізу використання кадрового потенціалу підприємства.
4. Змішчення оцінки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.
5. Сутність методики аналізу інтенсивності праці.
6. Аналіз використання фонду оплати праці.

Терміни та поняття для обговорення: трудові ресурси, робочий час, зовнішній оборот, внутрішній оборот, коефіцієнт необхідного обороту, коефіцієнт постійності кадрів, календарний фонд робочого часу, середня тривалість робочого дня, денний фонд оплати праці.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Коефіцієнт стабільності персоналу – це:

- а) збільшення працівників до середньоспискової чисельності персоналу;
- б) прийнятих працівників до середньоспискової чисельності персоналу;
- в) чисельності працівників, що працювали цілий рік до середньоспискової чисельності персоналу.

2. Продуктивність праці у вартісному виразі обчислюється як відношення:

- а) обсягу виробленої продукції до середньорічної вартості основних засобів;
- б) матеріальних витрат до обсягу виробленої продукції;
- в) обсягу виробленої продукції до витрат робочого часу;
- г) обсягу виробленої продукції до середньоспискової чисельності працівників.

3. Війсьське відхилення по забезпеченості підприємства робітниками розраховується як:

- а) порівняння фактичної чисельності робітників з фактичною за звітний рік в оцінці минулого року;
- б) порівняння фактичної чисельності робітників з чисельністю попереднього року;
- в) порівняння чисельності робітників за попередній рік з фактичною чисельністю.

4. На відхилення по оплаті праці за категоріями, крім робітників впливають такі чинники:

- а) середньоспискова чисельність персоналу, середня заробітна плата;
- б) середня заробітна плата, продуктивність праці одного робітника;
- в) середньоспискова чисельність персоналу, середня заробітна плата, продуктивність праці одного робітника.

5. Показник рентабельності персоналу розраховується як відношення:

- а) чистого доходу від реалізації продукції до середньоспискової чисельності штатних працівників підприємства;
- б) прибутку від операційної діяльності до середньоспискової чисельності персоналу основної діяльності;
- в) чистого прибутку до середньоспискової чисельності персоналу основної діяльності.

6. На використання робочого часу впливають:

а) зміна середньої кількості днів, відпрацьованих одним робітником; зміна середньомісячної заробітної плати; зміна трудомісткості;
 б) зміна чисельності робітників; зміна середньорічної продуктивності праці; зміна трудомісткості;

в) зміна чисельності працівників;
 г) зміна чисельності робітників; зміна середньомісячної заробітної плати; зміна середньої тривалості робочого часу;
 д) зміна чисельності робітників; зміна середньої кількості днів, відпрацьованих одним працівником; зміна середньої тривалості робочого дня.

7. На обсяг виробництва впливають:

а) зміна середньої кількості днів, відпрацьованих одним робітником; зміна середньомісячної заробітної плати; зміна трудомісткості;
 б) зміна середньорічного виробітку одного працівника;
 в) зміна трудомісткості; зміна середньої тривалості робочого дня; зміна середньододаткової продуктивності праці;
 г) зміна коефіцієнта щільності робочої сили; зміна середньої чисельності робітників;

д) зміна середньомісячної чисельності робітників; зміна середньої кількості днів, відпрацьованих одним робітником; зміна середньої тривалості робочого дня; зміна середньододаткової продуктивності праці.

8. Причиною збільшення випуску продукції за рахунок чинників праці може бути:

а) зменшення цілодобових та внутрішньозмінних витрат робочого часу;
 б) зменшення середньододаткової чисельності робітників;
 в) збільшення цілодобових та внутрішньозмінних витрат робочого часу;
 г) збільшення середньододаткової продуктивності праці.

9. Трудові ресурси включають частину населення, яка:

а) фактично працює на підприємстві; б) шукає роботу;
 в) має відповідну освіту;
 г) має необхідний фізичний розвиток, володіє знаннями і досвідом роботи.

10. Основними інформаційними джерелами для аналізу трудових ресурсів є:

а) форма фінансової звітності № 1;
 б) форми статистичної звітності № 1-ПВ, № 3-ПВ, № 6-ПВ;
 в) форми статистичної звітності № 29 с-г, № 50 с-г;
 г) форма фінансової звітності № 2.

11. Для визначення забезпеченості підприємства робочою силою складають:

а) баланс праці; б) оборот робочої сили; в) тарифну сітку;
 г) все вищезазначене.

12. За показниками професійний склад працівників, кваліфікація та майстерність персоналу, його статевो-вікова структура, рівень загальної та спеціальної освіти, стаж роботи за спеціальністю оцінюють:

а) стан використання робочої сили; б) забезпеченість трудовими ресурсами;
 в) якісний склад трудових ресурсів; г) рух робочої сили.

13. Аналіз руху робочої сили проводиться на підставі групи показників:

а) оборот робочої сили по прийому, вибуттю, розмах сезонності;
 б) коефіцієнти: надходження, вибуття, валового обороту робочої сили, щільності;
 в) коефіцієнти: загального обороту; звільнення, оновлення робочої сили;
 г) коефіцієнти: міграції, забезпеченості робочою силою, обороту по вибуттю.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Прованалізувати забезпеченість підприємства трудовими ресурсами та їх використання. Зробити висновки.

Категорії працівників		20__р.	20__р.	20__р.	Відхилення +/-
Працівники зайняті в с-г. Виробничі					
З них постійні					
У т.ч. трактористів-машиністів					
Працівники рослинництва					
Працівники тваринництва					
Сезонні та тимчасові					
Службовці					
Працівники підсобних підприємств і промислів					
Інші					
Всього					

Завдання 2.

Прованалізувати рух трудових ресурсів підприємства у динаміці. Зробити відповідні висновки.

Показник	Відхилення				Таблиця 6
	20__р.	20__р.	20__р.	(+,-)	%
1. Середньомісячна чисельність працівників, осіб					
2. Прийнято на роботу нових працівників протягом року					
3. Вибуло працівників у т.ч. з причин:					
а) переобрання за законом					
б) з висного бажання					
в) звільнення за порушення трудової дисципліни					
4. Коефіцієнт обороту:					
а) з прийняття, %					
б) зі звільнення, %					
5. Коефіцієнт обороту, %					
6. Коефіцієнт загального обороту, %					

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема 5. Аналіз виробництва та реалізації продукції Тема 6. Аналіз стану і використання основних засобів

Мета: вивчити оптимізацію і номенклатуру виробництва та реалізації продукції для задоволення попиту у високоякісній продукції, вивчити завдання аналізу та джерела інформації аналізу основних засобів.

Питання для контролю знань:

1. Основні напрямки аналізу виробництва і реалізації продукції.
2. Джерела інформації та методи аналізу зробленої продукції.
3. Показники асортименту, номенклатури та структури продукції, що випускається.
3. Сутність, зміст і завдання аналізу основних засобів підприємства.
4. Аналіз ефективності використання основних засобів.
5. Оцінка впливу основних чинників на зміну обсягу реалізації, аналіз резервів його підвищення.

Терміни та поняття для обговорення: асортимент, ритмічність, брак, якість продукції, номенклатура, конфігурація ринку, коефіцієнт ритмічності, конкурентоспроможність продукції, натуральні показники, вартісні показники, основні засоби, виробничі основні засоби, невиробничі основні засоби, структура основних засобів, активна частина основних засобів, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт уведення, коефіцієнт вибуття та зношеності, фондоозброєність, фондомісткість.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Для оцінки динаміки та виконання бізнес-плану виробництва та реалізації продукції використовують:

- а) чистий дохід від реалізації;
 - б) залишки нерелізованої продукції;
 - в) обсяг виробництва продукції в діючих та порівнянних цінах;
 - г) усі відповіді вірні.
2. Основні чинники, що впливають на зміну обсягу реалізації продукції:
- а) зміна залишків нерелізованої продукції, зміна обсягу товарної продукції;
 - б) зміна обсягу товарної продукції, зміна доходу від основної операційної діяльності;
 - в) зміна собівартості реалізованої продукції, зміна залишків нерелізованої продукції;
 - г) структурні зрушення, зміна витрат операційної діяльності.
3. Зменшуючи залишки готової продукції на складі на кінець звітного року, підприємство збільшує:
- а) обсяг реалізованої продукції за попередній рік;
 - б) обсяг виробництва продукції за звітний період;
 - в) обсяг реалізованої продукції за звітний період;
 - г) залишки готової продукції.
4. До причин зростання залишків нерелізованої продукції належать:

- а) порушення трудової дисципліни;
- б) неритмічність роботи підприємства;
- в) невиконання договорів поставання;
- г) перевитрати матеріальних ресурсів.

5. Показники обсягу виробництва продукції у порівнянних цінах розраховуються з метою:

- а) розрахунку середньозважених обсягів виробництва;
- б) усунення впливу фактора інфляції;
- в) визначення нерелізованої продукції;
- г) оцінки ритмічності виробництва.

6. Базисні темпи зростання виробництва (реалізації) продукції визначаються:

а) відношенням обсягів виробництва (реалізації) продукції звітного періоду до базисного періоду;

б) відношенням обсягів виробництва (реалізації) продукції звітного періоду до попереднього періоду;

в) відношенням обсягів виробництва (реалізації) продукції базисного періоду до звітного періоду;

г) відношенням обсягів виробництва (реалізації) продукції за попередній період до звітного періоду.

7. Ступінь зносу основних засобів характеризується:

- а) коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності;
- б) фондоозброєність та технічна озброєність праці;
- в) віддача активних засобів.

8. Ефективність використання основних засобів:

- а) коефіцієнт придатності; б) коефіцієнт вибуття;
- в) віддача; г) коефіцієнт зносу.

9. Для аналізу використання основних засобів слід використовувати:

- а) форми № 11-ОФ, 2, первісні документи;
- б) форми № 11-ОФ, № 5, № 1;
- в) матеріали виділу праці та заобітної плати, форму 2-ПЗ.

10. На віддачу основних засобів основного виду діяльності впливає:

- а) коефіцієнт змінності роботи обладнання; б) питома вартість активних засобів;
- в) коефіцієнт оновлення основних засобів; г) віддача активних засобів.

11. Як відношення суми нарахованого зносу до первісної вартості основних засобів обчислюється:

- а) коефіцієнт оновлення; б) коефіцієнт реальної вартості;
- в) коефіцієнт придатності; г) коефіцієнт зносу.

12. Загальність між обсягами виробництва і реалізації продукції та ефективністю використання основних засобів характеризує:

- а) умовний зв'язок; б) стохастичний зв'язок;
- в) детермінований зв'язок; г) обернено-пропорційний зв'язок.

Завдання 1.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Прованалізувати склад, структуру та динаміку основних засобів в динаміці на основі вихідних даних таблиці. Зробити відповідні висновки.

Показники	20__р.		20__р.		20__р.		Відхилення (+/-)
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	
Земельні ділянки							
Капітальні витрати на поліпшення земель							
Будівники, споруди та передавальні пристрої							
Машини та обладнання							
Транспортні засоби							
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)							
Вантажорічні засадження							
Робоча та продуктивна худоба							
Інші основні засоби							
Маломіцні необоротні матеріальні активи							
Тимчасові споруди							
Природні ресурси							
Інвентарна тара							
Предмет прокату							
Відбігочені фонди							
Інші необоротні матеріальні активи							
Разом							

Таблиця 7

Завдання 2.
Прованалізувати рух основних засобів на підприємстві в динаміці. Зробити висновок.

Показники	20__р.	20__р.	20__р.	20__р.	Відхилення (+/-)
Навність на початок року					
Первісна вартість					
Знос					
Залишкова вартість					
Накопичення					
Вибуття					
Навність на кі. року					
Первісна вартість					
Знос					

Таблиця 8

Залишкова вартість				
Коефіцієнт оновлення				
Коефіцієнт вибуття				
Коефіцієнт зносу				
Коефіцієнт придатності				
Коефіцієнт росту				

Завдання 3.
Дати оцінку виконання плану за сортистю продукції на підставі наведених даних. Розрахувати середньої сортності різними способами. Розрахуйте вплив факторів на зміну суми товарної продукції. Дані для розрахунку наведено у таблиці:

Сорт	Ціна за 1 шт., грн.	За планом		Фактично	
		кількість штук	питома ват., %	кількість штук	питома ват., %
I	120	800		1000	
II	100	150		60	
III	90	50		110	
Усього	*	1000		1100	

Таблиця 9

Завдання 4.
Прованалізувати ритмічність виробництва продукції. Дані для розрахунку наведено в таблиці:

Результати виконання плану		Собівартість 1 т продукції, грн		Ціна 1 т, грн	
план	фактично	план	фактично	план	фактично
1600	1650	670	690	820	870

Таблиця 10

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема 7. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції

Мета: дати характеристику витратам за статтями та елементами, проаналізувати собівартість продукції підприємства, визначити резерви зниження собівартості продукції.

Питання для контролю знань:

1. Визначення собівартості продукції та її значення в підвищенні ефективності діяльності підприємства.
2. Ознаки групування витрат підприємства на продукцію.
3. Обчислення витрат на 1 грн. обсягу промислової продукції.
4. Перелік прямих витрат.
5. Склад загальнопромислових витрат та методи їх оцінки.
6. Основні завдання собівартості продукції (робіт, послуг).
7. Суть використання резервів витрат та собівартості.

Терміни та поняття для обговорення: прямі витрати, непрямі витрати, собівартість, виробнича собівартість, витрати звичайної діяльності, витрати

операційної діяльності, інші витрати, загальнопробірничі витрати, адміністративні витрати, змінні витрати, постійні витрати.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Аналіз витрат на виробництво та собівартості продукції проводиться з метою:

- а) виявлення тенденцій і причини зміни собівартості продукції у звітному році порівняно з базовим або попереднім;
- б) формування оптимальної величини собівартості продукції, її складових та пошуку резервів її зниження;
- в) обчислення розміру негативного впливу окремих факторів на зміну собівартості;
- г) вивчення динаміки собівартості продукції, порівняння з планом та середніми даними підприємств району.

2. До завдань аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції не входять:

- а) оцінка ефективності витрат підприємства;
- б) виявлення можливостей оптимізації витрат та зниження собівартості одиниці продукції;
- в) облік витрат на виробництво продукції; г) дослідження структури витрат та її зміни.

3. За економічними елементами витрати підприємства поділяють на:

- а) витрати операційної, фінансової, інвестиційної діяльності;
- б) операційні, адміністративні, витрати на збут;
- в) основні, накладні;
- г) правильна відповідь відсутня.

4. Витрати, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом, називають:

- а) непрямі; б) накладні; в) адміністративні; г) невиробничі.

5. До складу операційних витрат підприємства входять:

- а) собівартість продукції, адміністративні витрати, витрати на збут;
- б) матеріальні витрати, витрати на оплату праці; амортизація, інші операційні витрати;
- в) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрядження на соціальні заходи, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

6. Який із перелічених видів витрат не є елементом операційних витрат:

- а) амортизація; б) відрядження на соціальні заходи;
- в) адміністративні витрати; г) інші операційні витрати.

7. Маржинальними (або граничними) витратами називають витрати, які:

- а) які змінюються пропорційно обсягу виробництва;
- б) які не залежать від обсягу виробництва;
- в) на виробництво додаткової одиниці продукції;
- г) які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

8. До витрат на виробництво відносять:

- а) собівартість реалізованої продукції; б) адміністративні витрати;
- в) витрати на збут; г) інші операційні витрати.

9. Суму витрат на виробництво можна представити через взаємоз'язок:

- а) постійні витрати + (змінні витрати на одиницю продукції × обсяг продукції);
- б) (змінні витрати на одиницю продукції × обсяг продукції) × постійні витрати;
- в) (постійні витрати / обсяг продукції) + змінні витрати на одиницю продукції;
- г) постійні витрати + (змінні витрати на одиницю продукції / обсяг продукції).

10. Як розраховувати вплив кількості виробленої продукції на суму витрат на виробництво окремих видів продукції методом абсолютних різниць?

- а) різницю між кількістю виробленої продукції у базисному і звітному роках помножити на собівартість продукції у базисному році;
- б) різницю між кількістю виробленої продукції у звітному і базисному роках помножити на собівартість продукції у базисному році;
- в) різницю між кількістю виробленої продукції у звітному і базисному роках помножити на собівартість продукції у звітному році;
- г) різницю між кількістю виробленої продукції у звітному і базисному роках помножити на собівартість продукції у звітному році.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Проаналізувати динаміку та структуру витрат підприємства в розрізі їх видів:

- 1. Вибрати вихідну інформацію з форми № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" відповідно до табл. 11, занести до табл. 12. Показники можна деталізувати шляхом розшифрування описуваних рядків та за допомогою

форми № 5 "Примітки до річної фінансової звітності" таблиці IV "Доходи і витрати" графа 4 "Витрати".

Таблиця 11
Вихідна інформація для аналізу

Показники	Коди рядків за даними форми № 2 графа 3
1. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050
2. Адміністративні витрати	2130
3. Витрати на збут	2150
4. Інші операційні витрати	2180
5. Врати від участі в капіталі	2235
6. Інші витрати	2270
7. Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300
8. Фінансові витрати	2230

2. Провести розрахунки. При розрахунку графи "у % до суми" рядок "Всього витрат" приймається за 100%, для кожного виду витрат знайти частку у загальній сумі.

Таблиця 12
Динаміка та структура витрат підприємства у 2018-2020 рр.

Види витрат	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення 2020 р. від 2018 р. (+,-)	
	сума, тис.грн	у % до суми	сума, тис.грн	у % до суми	сума, тис.грн	у % до суми	абсолютне, тис.грн	віднос не, % ⁸
A	1	2	3	4	5	6	7=5-1	8=7/1×100
1. собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)								
2. Адміністративні витрати								
3. Витрати на збут								
4. Інші операційні витрати								
5. Фінансові витрати								
6. Врати від участі в капіталі								
7. Інші витрати								
8. Витрати (дохід) з податку на прибуток								
Разом витрат	1000,0		100,0		100,0			-

* якщо відхилення $\geq 100\%$, його одично виразити у разках (ср. 8 = ср. 5; ср. 1).

3. Сформулювати висновки щодо динаміки та структури витрат.

Завдання 2.

Проаналізувати залежність суми витрат від обсягу виробництва продукції. Дані для розрахунку наведено у таблиці:

Обсяг виробн., тис.грн.	Собівартість усієї продукції, тис.грн		Собівартість на одну тис. грн. виробленої продукції, тис.грн.	
	Усього	у т.ч. витрати постійні	Усього	у т.ч. витрати постійні
1000	2290	1640	650	
3000	3590	1640	1950	
5000	4890	1640	3250	
7000	6190	1640	4350	
8500	7145	1640	5505	

Завдання 3.

Зробити факторний аналіз витрат на 1 грн. товарної продукції.

Собівартість на промисловому підприємстві характеризується даними, що наведено в таблиці:

Показник		Значення
Таблиця 13		
Витрати на випуск продукції у попередньому періоді, тис.грн.		
Фактичні витрати на фактично вироблену товарну продукцію, тис.грн.		200000
Витрати на фактично вироблену товарну продукцію по базовій собівартості попереднього року, тис.грн.		190500
		198300
Вартість базової (розрахункової) продукції в попередньому періоді, тис.грн.		230000
Вартість фактично виробленої товарної продукції в дійсних цінах, тис.грн.		220900
Вартість фактично виробленої товарної продукції в цінах попереднього періоду, тис.грн.		227000

Таблиця 13

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства
Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства

Мета: формування у студентів умінь та навичок використовувати фінансову та статистичну звітність підприємства, аналізувати склад та структуру активів і пасивів підприємства, оцінювати майновий стан, ліквідність, фінсову сталість, рентабельність, показники банкрудства.

Перелік питань для контролю знань:

1. Назвати завдання та джерела інформаційного забезпечення аналізу фінансових результатів.
2. Основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Характеристика їх розрахунків та зміст. Характеристика їх аналізу.
3. Сутність методики розрахунків факторних впливів на прибуток від реалізації продукції.
4. Змістовне наповнення поняття "прибутковість" підприємства.
5. Завдання аналізу фінансового стану. Сутність поняття "фінансовий стан".
6. Принципи побудови агрегованого балансу.
7. Сутність "імобілізації обігових засобів".

8. Сутність показників оцінки ліквідності активів підприємства. Характеристика основних з них. Їх роль в оцінці платоспроможності підприємства.

9. Основні умови визнання структури балансу незадовільною, а підприємства – неплатоспроможним (банкрутом).

10. Різниця понять “платоспроможність” та “ліквідність”.

Терміни та поняття для обговорення: фінансові результати, рентабельність, фінансовий стан підприємства, нормативна база, ліквідність, коефіцієнти ліквідності, платоспроможність

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Згідно Н(С)БО 1, прибуток – це:

- а) збільшення економічних витод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу;
- б) перевищення суми витрат над сумою доходу;
- в) сума, на яку доходи перевищують до зростання власного капіталу;
- г) всі відповіді вірні.

2. Валовий прибуток (збиток) – це:

- а) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- б) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- в) фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- г) фінансовий результат від операційної діяльності.

3. Валовий прибуток (збиток) визначається як:

- а) сума чистого доходу і собівартості реалізованої продукції;
- б) різниця між доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і податком на додану вартість, акцизним збором, іншими вирахуваннями з доходу;
- в) різниця між доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- г) різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

4. Яким буде фінансовий результат від операційної діяльності, виходячи з наступних даних, тис. грн: валовий прибуток – 90; інші операційні доходи – 15; адміністративні витрати – 40; витрати на збут – 20; інші операційні витрати – 5?

- а) 40 тис. грн; б) 50 тис. грн; в) 90 тис. грн; г) 105 тис. грн.

5. Чому дорівнює прибуток до оподаткування, виходячи з наступної інформації, тис. грн: прибуток від операційної діяльності – 200; дохід від участі в капіталі – 20; фінансові витрати – 30?

- а) 200 тис. грн; б) 220 тис. грн; в) 170 тис. грн; г) 190 тис. грн.

6. Чистий прибуток (збиток) розраховується як:

- а) різниця між сумою прибутку (збитку) до оподаткування та прямими податками та зборами;

- б) алгебраїчна сума прибутку від операційної діяльності і постійних витрат;
- в) різниця між сумою прибутку (збитку) до оподаткування та податком на прибуток;

- г) алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

7. Основна мета аналізу розподілу прибутку підприємства:

- а) порівняння фінансових результатів звітного періоду з показниками попереднього періоду або аналогічного періоду минулого року;

- б) порівняльний аналіз фінансових результатів: показників підприємства з середньогалузевими значеннями, з конкурентами, показників окремих центрів відповідальності, фактичних показників із запланованими;

- в) оцінка доцільності та пропорційності між поточним його споживанням і наромадженням для забезпечення виробничого розвитку;

- г) факторний аналіз чинників формування фінансових результатів за допомогою прийомів елімітування, економіко-статистичних методів.

8. Маржинальний дохід підприємства визначається як:

- а) сума постійних витрат і прибутку від операційної діяльності або як різниця між виручкою від реалізації продукції та змінними витратами;

- б) різниця між ціною однини продукції та змінними витратами на оддинцю продукції;

- в) відношення постійних витрат до доходу від реалізації однини продукції;
- г) різниця між виручкою від реалізації продукції та прибутком.

9. Маржинальний дохід по виду продукції визначається як різниця між:

- а) виручкою і повною собівартістю реалізованої продукції;

- б) виручкою і постійними витратами;

- в) виручкою і операційними витратами;

- г) виручкою і змінними витратами.

10. Що характеризує поріг рентабельності:

- а) найнижчий обсяг реалізації (в натуральних одиницях) за якого можливо одержати прибуток;

- б) рівень виручки від реалізації продукції, при якому постійні витрати повністю окупаються одержаними прибутками;

- в) максимальна можлива відсоток зменшення фактичного чистого доходу до того рівня, поки реалізація залипиться беззбитковою;

- г) відносний рівень ефективності основної діяльності.

11. У системі показників фінансових результатів включають:

- а) показники прибутку і витрат виробництва;

- б) показники оборотності засобів;

- в) показники прибутку і рентабельності;

- г) показники ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів.

12. До основних задач аналізу фінансових результатів можна віднести:

- а) оцінку динаміки показників собівартості і прибутку;

- б) оцінку можливих резервів зростання прибутку на основі оптимізації обсягів виробництва;

- в) оцінку динаміки обсягів виробництва;

- г) виявлення резервів зниження витрат матеріальних ресурсів.

13. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) платоспроможністю підприємства і ризиком його банкрутства;

- б) розміщенням і використанням засобів і джерелами їх формування;
в) оборотністю активів підприємства;
г) консулентською допомогою підприємства.

14. У активній частині балансу підприємства знаходяться відображення:

- а) вартість поточних фінансових інвестицій;
б) величина кредиторської заборгованості;
в) величина виробничих витрат і забезпечень майбутніх витрат і платежів;
г) величина власного капіталу.

15. Для характеристики джерел формування запасів і витрат використовують показники:

- а) величина власного і довгострокового позикового капіталу за відрахуванням вартості ліквідованих активів;
б) величина власного і довгострокового позикового капіталу;
в) величина власних оборотних коштів з обліком частини короткострокових кредитів;
г) величина власних і прирівняних до них джерел з обліком частини короткострокової кредиторської заборгованості.

16. Загальна рентабельність підприємства оцінюється:

- а) відношенням балансового прибутку до середньої вартості майна;
б) відношенням валового прибутку до середньої вартості основних виробничих фондів;
в) відношенням чистого прибутку до середньої вартості майна;
г) відношенням чистого прибутку до середньої величини власного капіталу.

17. Рентабельність власного капіталу оцінюється:

- а) відношенням балансового прибутку до середньої величини власного капіталу;
б) відношенням чистого прибутку до середньої величини власного капіталу;
в) відношенням суми чистого прибутку і річних амортизаційних відрахувань до середньої величини власного капіталу;
г) відношенням суми виплачених дивідендів до середньої вартості майна.

18. Відомі значення показника робочого капіталу свідчать:

- а) про помилки в розрахунках даного показника;
б) про незабезпеченість підприємства власними оборотними коштами;
в) про відсутність короткострокових кредитів, виданих для поповнення власних оборотних коштів;
г) про незначну вартість власного капіталу.

19. Основними показниками для оцінки незадовільності структури балансу підприємства є:

- а) перевищенням нормальної кредиторської заборгованості над дебіторською;
б) перевищенням нормальної дебіторської заборгованості над кредиторською;
в) величиною неплатежів у бюджет, сумою заборгованості по зарплаті і т.п.;
г) сумою спонсорської допомоги.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

За даними про доходи і витрати визначити показники, що характеризують фінансові результати діяльності підприємства.

- Вибрати викидку інформацію (дані будуть видані на занятті) з форми № 2 фінансової звітності "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" відповідно до табл. 14, занести в табл. 15.

Таблиця 14

Вихідна інформація для аналізу формування фінансових результатів		Коди рядків за даними форми №2 графа 3	
Показники		А	
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		2000	
2. Інші операційні доходи		2120	
3. Фінансові, інвестиційні та інші доходи		2200+2220+2240	
4. Операційні витрати		2050+2130+2150+2180	
у тому числі:			
4.1. Собівартість реалізованої продукції(робіт, товарів, послуг)		2050	
4.2. Адміністративні витрати		2130	
4.3. Витрати на збут		2150	
4.4. Інші операційні витрати		2180	
5. Фінансові, інвестиційні та інші витрати		2250+2255+2270	
6. Валовий прибуток (збиток)		2090 або 2095	
7. Фінансовий результат до оподаткування		2290 або 2295	
8. Витрати (дохід) з податку на прибуток		2300	
9. Чистий прибуток (збиток)		2350 або 2355	

2. Провести розрахунки.

При розрахунку відносного відхилення врахувати, що його не визначають:
а) при оцінці змін відносних показників, що виражені у коефіцієнтах або відсотках;

б) при порівнянні фінансових результатів, що мають різноспрямований характер (порівняння прибутку та збитку);

в) якщо звітний показник має певне числове значення, а базисний показник відсутній (дорівнює нулю).

Аналіз формування та динаміки фінансових результатів діяльності

підприємства за 2018-2020 рр.

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення 2020 р. від 2018 р.	
	Сума, тис. грн	у % до суми	Сума, тис. грн	у % до суми	Сума, тис. грн	у % до суми	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %*
А	1	2	3	4	5	6	7=5-1	8=7/1х100
1. Чистий дохід від реалізації								

продукції (товарів, робіт, послуг)					
2. Інші операційні доходи					
3. Фінансові, інвестиційні та інші доходи					
Разом доходів	100	100	100		
4. Операційні витрати, в т.ч.:					
4.1 Собівартість реалізованої продукції (т. р., л.)					
4.2. Адміністративні витрати					
4.3. Витрати на збут					
4.4. Інші операційні витрати					
5. Фінансові, інвестиційні та інші витрати					
Разом витрат	100	100	100		
6. Валовий прибуток (збиток)					
7. Фінансовий результат до оподаткування	x	x	x		
8. Витрати (дохід) з податку на прибуток	x	x	x		
9. Чистий прибуток (збиток)	x	x	x		

* якщо відносне відхилення $\geq 100\%$, його доцільно виразити у разях (гр. 8 = гр. 8 = гр. 5 гр. 1).

Сформулювати висновки.

Завдання 2.

- Визначити показники ліквідності активів підприємства по наступним даним (тис. грн.): величина короткострокових фінансових вкладень і коштів – 11; усього коштів, розрахунків і інших активів – 12100; залиши і витрати – 5201; розрахунки й інші короткострокові пасиви – 21211. Зробити висновки.
- Використовуючи бухгалтерський баланс підприємства (форма 1) за варіантом, визначеним викладачем скласти агрегований баланс, зробити загальний аналіз структури статей активу і пасиву аналітичного балансу і

проаналізувати їх динаміку. Розрахунки виконати у вигляді таблиці 1 (окремо для активу і пасиву балансу), для заповнення таблиці 1 скористатися таблицею 2.

Таблиця 1 – Аналітичне групування та аналіз статей активу (пасиву) балансу

Актив (пасив) балансу	На початок періоду		На кінець періоду		Зміни		
	прош.од.	%	прош.од.	%	у абсолютних величинах	у % до загальної величини на початок року	у % до зміни підсумку балансу

Таблиця 2 – Агрегований баланс

Актив		Пасив	
1. Мати. есвого		1. Джерела мати. есвого	
1.1. Імобілізація активів		1.1. Власний капітал	
1.2. Оборотні активи		1.2. Зобов'язання	
1.2.1. Залиши		1.2.1. Поточні зобов'язання	
1.2.2. Векселі отримані		1.2.2. Довгострокові зобов'язання	
1.2.3. Дебіторська заборгованість		1.2.3. Короткострокові зобов'язання	
1.2.4. Поточні фінансові інвестиції, промовні кошти і інші оборотні активи		1.2.4. Короткострокові кредити банків і поточна заборгованість по довгостроковим зобов'язанням.	
		1.2.5. Векселі видані.	
		1.2.6. Кредиторська заборгованість і інші поточні зобов'язання.	
1.3. Витрати майбутніх періодів		1.4. Доходи майбутніх періодів	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

- Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2021. – 528 с.
- Антонюк О. П. Економічний аналіз: посіб. / О. П. Антонюк - Київ: «Ліра-К», 2016. - 320 с.
- Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: Практикум. Київ: «Ліра-К», 2016. - 296 с.
- Мини С. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підруч. - К.: Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т, 2014. – 540 с.
- Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н. А. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, розташув. – 2015. – 310 с.
- Черниш С. С. Економічний аналіз: навчальний посібник / Черниш С. С. – К.: ЦУЛ, – 2019. – 312 с.
- Мішук Г. Ю., Джигар Т. М., Шипікіна О. О. Економічний аналіз: навч. посібник. – Рівне: НУВБП, 2017. – 156 с.
- Огненко В. І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для ВНЗ / Огненко В. І., Іваненко В. В., Азаренков Г. Ф. – Харків: ІНЖЕК, 2015. – 339 с.

9. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник - Хай-Тек Прес, 2016 – 336 с.

Допоміжна:

1. Кривов'язок І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. / І. В. Кривов'язок. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 456 с.
2. Синькевич Н. І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97 с.
3. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак [та ін.]: за ред. В. М. Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. – 440 с.
4. Тринька Л. Я. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Л. Я. Тринька, О. В. Липчанська. - К.: Алгорта, 2013. - 567 с.
5. Економічний аналіз: навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 85 с.
6. Крук О. М. Економічний аналіз: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. спец. 7.050104, 7.050106 усіх форм навчання / О. М. Крук, О. В. Бабенко. - Краматорськ: ДДМА, 2012. - 167 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. База Даних SCORUS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scorus.com>.
2. Веб-сайт "Академічна книгарня@онлайн" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.akbook's.com.ua/>.
3. Веб-сайт Вібіотеки Конгресу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.loc.gov/>.
4. Веб-сайт Британської бібліотеки (The British Library) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bl.uk/>.
5. Веб-сайт Державної наукової установи "Книжкової палати України імені Івана Федорова" (Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net/>.
6. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції (Bibliothèque Nationale de France (BNF)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnf.fr/>.
7. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dpbu.org/>.
8. Законодавча база Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>.
9. Колекція пошуків на краді електронні бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vareta.boom.lt/bb.htm>.
10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuk.gov.ua/>.
11. Пошукова система GOOGLE АКАДЕМІЯ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scholar.google.com.ua/>.

12. Український інтегративний портал "Словники України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://book-ukr.org.ua/dicua>.

13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukstat.gov.ua>.